Blogi

Nuoret ja oman talouden hallinta - miten nuorille tulisi puhua taloudesta?

Talousosaaminen | 01.02.2021 | Anu Raijas

KIRJOITTAJA

Anu Raijas
Talousosaamisen
neuvonantaja

On perusteltua antaa nuorille ja nuorille aikuisille opastusta taloudelliseen itsenäistymiseen, samoin kuin tukea syrjäytymisvaarassa olevia.

Havahduin miettimään nuorille suunnattavaa talousopastusta, kun kuuntelin talousosaamisen huippuasiantuntijan, professori Annamaria Lusardin tutkimukseen pohjautuvaa esitystä milleniaalien suhtautumisesta verkossa tarjolla olevaan taloustietoon. Tutkimuksen milleniaalit olivat 18-37-vuotiaita amerikkalaisia, joille oli tehty kysely tammikuussa 2019. Käyn tässä läpi Lusardin esityksestä ne kohdat, joista nuorille talousopetusta ja -neuvontaa tekevien tahojen Suomessakin kannattaa ottaa onkeen, vaikka taloudellinen toimintaympäristö Yhdysvalloissa toki poikkeaa Suomesta suuresti.

Lusardi toi esille, että milleniaalit kiinnittävät verkossa tarjolla olevassa taloustiedossa neljään seikkaan. Heidän suhtautumiseensa vaikuttaa ensiksi se, kuinka tietoa esitetään ja missä kanavassa. Toiseksi merkitystä on sillä, että verkossa tarjolla oleva tieto on helposti löydettävissä ja luotettavaa. Kolmanneksi tietoon suhtautumiseen vaikuttavat milleniaalien viiteryhmien näkemykset siitä. Ja viimeiseksi olennaista ovat ne elämäntilanteet, joissa milleniaalit kaipaavat henkilökohtaiseen talouteen liittyvää tietoa.

Lusardin esittelemässä tutkimuksessa lähes kaikki milleniaalit ilmoittivat hakevansa usein tai joskus verkosta henkilökohtaiseen talouteen liittyvää tietoa. Tämä tulos pätee varmaan Suomessakin: nuoret ovat kiinnostuneita talousasioista ja netti on luontevin paikka hakea tietoa siitä. Yhdysvalloissa taloustietoa haettiin eniten taloustietoa tarjoavilta sivustoilta, henkilökohtaisia raha-asioita käsittelevistä blogeista tai talousaiheisista videoista. Vaikka siis faktatietojen perinteistä esittelyä arvostetaan, on nuorille luontevaa perehtyä siihen myös

jalostetussa muodossa. Mielenkiintoinen löydös tutkimuksessa oli talousosaamisen tason vaikutus käytetyimpään tiedon lähteeseen. Ne, joilla talousosaaminen oli hyvää, vierailivat heikommin osaavia enemmän tietosivustoilla sekä lukivat blogeja ja uutisartikkeleita. Heikon talousosaamisen milleniaalit puolestaan hakivat enemmän tietoa videoista sekä käyttivät taloudenhallinnan sovelluksia ja sosiaalista mediaa. Erityisesti sosiaalisen median hyödyntäminen taloustiedon hakemisessa korostui heillä, joilla talousosaaminen oli heikkoa. Tämä tieto on meillä Suomessakin erittäin tärkeä valitessa kanavaa ja suunniteltaessa talousasioiden sisältöjä nuorille suunnatussa talousviestinnässä. On myös hyvä muistaa talousosaamisen vaihtelu nuorten ikäryhmässä.

Tutkimuksen milleniaalit olivat kiinnostuneita kehittämään taloudenhallinnan taitojaan. Tämä tulos pätee varmaan Suomessakin, ja tähän kiinnostukseen tulee vastata. Siksi tarvitaan nuorille räätälöityä tietoa nettisivuilla sekä taloudenhallintaan kehitettyjä mobiilisovelluksia. Tiedon tulee olla helposti ymmärrettävää ja löydettävää sekä maksutonta. Tämä on tärkeää nuorten talousosaamisen edistämisessä.

Osa nuorista on kriittisiä netissä tarjolla olevan tiedon laadun suhteen, osa taas ei välttämättä ymmärrä epäillä sitä. Koska nuoret ovat kokemattomia oman talouden hoidossa, on tärkeää tiedon ohella viestiä sen luotettavuudesta. Nuoret hakevat usein tietoa sellaisen päätöksenteon tueksi, jolla on pitkäaikaisia taloudellisia vaikutuksia elämään, kuten asunnon ostaminen tai sijoittaminen. Talousosaamisen edistämistä tekevien toimijoiden on hyvä tiedostaa, että yksittäinen tietotarve voi herättää nuorten kiinnostuksen laajemminkin talousasioihin. Siksi on hyvä tarjota erityisesti juuri itsenäistä elämää aloitteleville nuorille muutakin henkilökohtaisen talouden hoitoon liittyvää tietoa esimerkiksi asunnonhankinnan yhteydessä.

Raha-asioista nuoret puhuvat yleisesti niin oman perheen kuin ystävien kanssa. Monet tutkimukset ovat osoittaneet raha-asioista avoimen puhumisen myönteiset vaikutukset. Perheen ja ystävien suositukset niin tietolähteistä kuin toiminnasta vaikuttavat nuoren käyttäytymiseen ja valintoihin. Siksi erityisesti vanhempien talousosaamisen kaikkiin osa-alueisiin (tietämys, toiminta ja asenteet) tulee kiinnittää huomiota, koska monet nuoret ottavat omista vanhemmistaan mallia taloudelliseen käyttäytymiseensä. Jos tällaista mallia ei ole saatavilla, nuoret tarvitsevat tukea hyvän talousosaamisen itsenäiseen rakentamiseen.

Keväällä 2020 Suomessa tehty kartoitus talousosaamisen edistämistoiminnasta osoitti, että talousosaamisen edistämistä on kohdennettu hyvin paljon kouluihin ja nuoriin. On perusteltua antaa nuorille ja nuorille aikuisille opastusta taloudelliseen itsenäistymiseen, samoin kuin tukea syrjäytymisvaarassa olevia. On kuitenkin tarpeen tunnistaa nuorten ikäryhmän sisällä erilaiset kohderyhmät, jotta heille osattaisiin viestiä juuri oikealla tavalla ja oikeassa kanavassa.

Asiasanat

nuoret, talousosaaminen, tutkimus